

מ"ת 33108/01 - מדינת ישראל נגד שאker אברהם

בתי המשפט
בבית משפט השלום
בירושלים
מ"ת 33108-01-14

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון
בעבין: מדינת ישראל
נג'ד
שאker אברהם

נכחות: בא כח המאשימה ע"ד שירת דרום

המשיב ובא כוחו ע"ד רבאח

מתרגמן בית המשפט

החלטה

1. כללי:

ההחלטה בבקשתם למעצר המשיב עד תום ההליכים שהוגשה על בסיס כתוב אישום המיחס לו איומים והחזקת סיכון. בתמצית הדברים, מיחס כתוב האישום למשיב החזקת מספריים, כשלמעשה, אין חולקין, שניתן ללא קשיים יתרים לראותם כנכנים בגדרו של סעיף 186(א) לחוק העונשין, ואיומים על שוטר בתחנת המשטרה תור שאמר, כי: "ברצונו לדקור יהודים עם המספריים שהוא זורק אבני על רכבים של יהודים".

2. אישור ההגנה לריאות לכואורה

בתחלת הדרך אישר בא כוחו הנכבד של המשיב את דבר קיומן של ריאות לכואורה, ברם, לאחר שלמד מتسקיר מעצר שהוקן בעניין מרשו, שאין שירות המבחן ממילץ על שחרורו לכל חלופת מעצר שהוא, ביקש, למורת הצהרתנו האמורה, לשוב ולהתיחס גם למשור הראייתי.

3. ולמרות האמור: מספר הערות נוספת בהיבט הראייתי

لتפיסתי, לא ראוי לאחר הצהרה כאמור, לשוב לדין ראייתי, עם זאת, בכך אני להרחב מעט ולהתיחס לשתי שאלות משפטיות נוספות שהעלתה הסגורה הנכבד: שאלת שכנות המשיב והשלכותיה, נושא שמדובר בה בסעיף 2 של פרק העובדות של כתב האישום והן בתסaurus, ושאלת חוקיות החיפוש על רקע הלכת בן חיים.

4. שכנות המשיב

א. כתב האישום

על פי סעיף 2 לפרק העובדות, "בשעה שהנאשם עשה את דרכו במוניות שירות (להלן: "המוניית") מטל-אביב לירושלים, שתה שתי אלכוהולית והחל לעשן ולקל לבסוף במוניות. לנוכח התנהגותו וסירובו של הנאשם לחזור ממעשיו, מר פתיחה עטילה, נаг המוניית, עצר במקום ובראותו ניידת משטרת שעבירה באופן אקראי, סימן לשוטר ספר שלמה לוין לעזר ולסייע בידיו".

ב. חומר הראיות

השוטר ספר שלמה לוין מסר בהודעתו מיום 14.1.2014: "היה נראה שקשה לו לעמוד והוא התנדנד והיה צריך תמיכה שלי, אני משער שהיה מסומם כי לא הריח אלכוהול אבל לא התנהג בצורה רגילה" [שם, שורות 13-15] ובהמשך: "אני לא שאלתי את החשוד לגבי נושא העישון בניידת, כי התרכזתי בנושא המספריים וההתנהגות המסוממת שלו. הוא לא ענה בצורה עניינית" [שם, שורות 26-27]. נаг המוניית, פתיחה עטילה מסר בהודעתו מיום 15.1.2014: "שמעתי לב שהוא שני. היה לו בקבוק ויסקי עם כוסות, היו לו ריח חזק מהפה וגם נשף לו אלכוהול באוטו" [שם, שורות 7-8]. גם המוביל, בחקירהתו מיום 14.1.2014 כשנשאל אודות שתית האלכוהול מסר: "... 2 ליטר וויסקי וארבע בירות... הילכתי לפו, השתקרתי ועליתי למוניות שירות מתנהה מרכזית בתל אביב" [שם, שורות 17-19].

ג. היסודות הנפשיים במצבי שכנות - התפתחויות בפסקה

1. שאלת קיומו של יסוד נפשי במצבי שכנות היotta נושא עליון נתן לאחרונה בית המשפט

עמוד 2

העלין את דעתו בהרחבה:-

עבירות שונות בחוק העונשין דורשות, בנוסף על הוכחת המחשבה הפלילית הנדרשת לפי סעיף 20 לחוק, הוכחת מטרה או מניע. עבירות אלו מכונות עבירות מסווג של כוונה מיוחדת או עבירות מטרה... השאלה היא夷' לומר, כי דין עבירת התנהגות הכלולות יסוד נפשי של מטרה כדי כל עבירת התנהגות אחרת, ועל כן ניתן יהא להרשיע בה את המבצע השיכור, או שהוא דין עבירת התנהגות הכלולות יסוד נפשי של מטרה כדי עבירת תוכאתית הדורשת כוונה ולפיכך אין להרשיינו. שאלה זו מתחדשת נוכח העובדה, כי הנגדתה של מחשבה פלילתית בחוק העונשין (סעיף 20) אינה מתייחסת ליסוד הנפשי של מטרה. יש לציין, כי הדעה הרווחת בקרב המלומדים היא שאין ניתן להטיל על המבצע השיכור מרצון ומדעת אחירות בגין עבירות, הדורשות יסוד נפשי של כוונה מיוחדת... לאחר העיון, סבורני כי עמדה זו - בדיון יסודה. כאמור, בסיס הרחבות האחריות שבסעיף 34ט(ב) ניצבת התפיסה כי יש ליחס למבצע השיכור מדעת ומרצון את האחוריות על מכלול הנסיבות שעלו להצמיח מצב השכורות. ואולם, עמדנו על כך כי אין ניתן ליחס לו רצון או כוונה לבצע את העבירה. באופן דומה, סבורני כי אין ניתן ליחס למבצע השיכור רצון בהתקיימותו של המנייע להתנהגות או בהשלמת מטרת התנהגות, הנדרשות לצורך הרשעה בעבירות מטרה. יהא בכך משום הרחבות יתר של אחוריותו, על-ידי הוספת 'שלב אחוריות' שמעבר למחשبة הפלילית ה'רגילה', הנובעת מכניסתו ברצון למעגל השכורות, בבחןת 'חזקת בריבוע' שאינה צודקת" [רע"פ 11/6382 נאי קדריה נ' מדינת ישראל].

ההגנה לא התייחסה לשאלת האם על הפרק עבירות מן הסוג לגיביהן תקף האמור לעיל, וכשלעצמו, אינני בטוח לחוטין של הלכה האמורה תחולה מלאה בפרשנותנו. מכל מקום, השתמע מטעוני של הסניגור הנכבד, שבහינתן אכן היה המשיב שיכור, הרי גם אם מעוד, יש מקום לספק בדבר קיומו של יסוד נפשי, וממילא מכרסם ספק זה ב עצמת הראיות.

.2. עם זאת, יוטעם, שאפילו חלה הלקת קדריה הנ"ל בנדון דין, ברי שהגנת השכורות תעמוד אך ורק למי שהוכחה שכורתו על פי קритריונים מצטברים שהוגדרו בפסקה, ופשיטה, שלא כל משיב/נאשם שייתכן והתבשם קודם ביצוע העבירה, צפוי לפטור מאחריות פלילתית על בסיס קביעה ששעה את שעה, נעדר יסוד נפשי:

תנאי מקדמי לתחולת ההגנה הקבועה בסעיף 34ט(ב) סיפא לחוק הוא,

של המערער להראות כי בעת ביצוע העבירות אכן היה נתון ב'מצב של שכנות' כהגדרתו בס"ק (ד). ודוק: לא כל מי שתה לשכירה כאמור כמו שנמצא ב'מצב של שכנות', ועל מנת להיכנס לד' אמותיה של הגדרה זו, נדרש לתקיים בנאשם בעת ביצוע העבירה שלושת התנאים המצביעים הבאים:

א. היותו של הנאשם נתון תחת השפעת אלכוהול או סם בעת ביצוע העבירה.

ב. התקיימות אחד משלושה סימפטומים חלופיים: חוסר יכולת של ממש להבין את המעשה, או חוסר יכולת להבין את הפסול במעשה, או חוסר יכולת להימנע מעשיית המעשה..

ג. קשר סיבתי בין החומר המשכר לבין אחד הסימפטומים הנ"ל..

.....

על מנת להכריע בשאלת האם הנאשם הגיע למצב של שכנות ולתנאים המצביעים הנדרשים כדי לשלול את יסודות הכוונה, הציבה ההחלטה שורה של אינדיקציות ראיתיות כמו: עדויות לגבי כמויות האלכוהול שתה הנאשם או לגבי סימני שכנות בנאשם; עדויות מומחים לגבי מצב שכנות הנאשם על פי בדיקת דמו ונתוניו האישיים; פעולות שביצע הנאשם והצהרות שה삼יע במהלך האירוע ובสมוך לפניו ולאחריו; זכרונו של הנאשם את הפרטים הנוגעים לביצוע העבירה... הרף הנדרש בפסקה לשם הכרה במצב של שכנות הוא רף גבוה - עד אין גבוה - ואנו מוצאים בפסקה דחיה של טענה לתחולות סיג השכורות והרשעה אפילו בעבירה החמורה של רצח בכוונה תחילה, גם במקרים בהם הוכח 'שרמת שכנות' של המערער הייתה גבואה ועמוקה'. [ע"פ 10/7164 אברהם ג'אן נ' מדינת ישראל; וע"ג גם ע"פ 11/6331 יאסר יאשטי נ' מדינת ישראל].

ככלו של דין. אכן, שתה ההחלטה צעד נוסף בהתמודדות עם שאלת היסוד הנפשי של מי שנכנס לגדר של שיכור. אך מכאן ועד למסקנה שכל מי שיש לגבי ראיות חלקיות בכךון זה, כబפרשנו, יזכה לטעון להuder יסוד נפשי, רוחקה הדרך גם עתה. וכל היותר, ובנסיבות הנדונות, גם זה בספק, יש בכך כדי לכרטס כמעט במוחקנות של הראיות לכואורה - לא מעבר לכך.

5. החיפוש בו נמצאה הסיכון ו"הלכת בן חיים"

אשר לחיפוש שנעשה בגופו של הנאשם לאור החלטת בן חיים אסתפק בכך שאקבע, ראשית, שנותנת הדעת שהוא בהဏוגות הנאשם, ככל הנראה, לכואורה, שיכור, כדי לבסס חישד סביר וכדי להצדיק חיפוש, זאת בשל המ██וכנות לכואורה הנשקפת מעט לעת מכאלת שזה מצבם; ושנית, בשים לב לעקרון לפיו נדרשת הסכמת החשוד לביצוע החיפוש, שהודיעו במישור זה, אינם יכול להתנהל בהתעלמות מהשוכרות. טיעון ממנו משתמע, שלא ניתן לבצע חיפוש על שיכור, שהרי אין ביכולתו לתת את הסכמתו לחיפוש, גובל באבוסורד. פשיטה לי שלטיעון זה לא ניתן לתת יד: מי שטוען להגנת השוכרות, הינו טיעון ממנו משתמע שאין כלל ביכולתו להסכים או שלא להסכים לחיפוש, יתקשה לטען לאי חוקיות החיפוש על פי החלטת בן חיים. זאת, שהרי אין הדעת נוונת, שדווקא על שיכור, שהוא אדם ממן נשקפת לכואורה סכנה רבה במילויו בשל כך שאינו הוא שולט בנסיבותיו והוא מבין לנדרש את שימושותם, תישלול מהמשטרת האפשרות לביצוע חיפוש על גופו, בשל כך שאין ביכולתו לתת את הסכמתו.

ולאחר כל זאת אצין, שנכונותי לתת את הדעת לטענות ההגנה, היהה למעלה מן הנדרש: כזכור, אישר בא כת הנאשם מלכתחילה את דבר קיומן של ראיות לכואורה.

6. עלילת המעצר

מקבל אני שביחס למניטיב לגבי קיימת תשתיית ראיותית כאמור, קיימת עילת מעצר: מי שמחזיק סכין ובפיו איום אמר, גلوم בו משום איום לשלום הציבור ולבתוונו, יש בכך כדי להקים עילת מעצר - ראה לעניין זה גם סעיף 21(א)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים (התשנ"ו - 1996).

7. לשאלה חלופת המעצר

لتמונה המצב ביטוי עוד בהחלטתי מיום 19.1.2014. ואולם, נכון הוראות החוק המחייבות את בית המשפט לשקלול חלופת מעצר, ובפרט, בשם לב לכך שעל הפרק משיב כבן 22, שאין לחובתו עבר פלילי קודם, הזמן בעניינו תסקير מעצר. תסקיר כאמור מונח על שולחן בית המשפט, ולמרבה הצער, אין בו כדי להוות בסיס לשחרור הנאשם לכל חלופת מעצר. במצבות החוק אמנה מציאות האמור בתסקיר, עם זאת את ביטוי לכך שהמלצתו השילנית אינה מתבססת על שלילתה של חלופת מעצר קונקרטית שהוצאה לשירות המבחן אלא על

עמדת השירות ביחס למרכבי אישיותו הבסיסיים של המשיב, צרכיו השיקומיים, לרבות בהיבטי האלכוהול, ומעבר לכך, על התרשםתו הכללית של שירות המבחן מהמשיב, של מרבית הצער, לא הייתה מן המשופרות. עיר אני לבקשת הסגנון הנכבד להוסיף ולשקל חלופת מעצר שהוצעה, ואולם, נוכח העמדה השילית הבסיסית ביחס למשיב לגופו, ובאשר לא ממוקד הקושי בחלופות המעצר ממשיות אלא במשיב עצמו, על הפרק מצב דברים שלא השתנה גם לו סברתי להזמין תסקירות נוספת. בנסיבות אלה לא ניתן להוסיף ולהטריח את שירות המבחן. למרות כל האמור, בשים לב לגלו של המשיב ולהuder עבר פלילי קודם, ניתן במהלך הדינומים ביטוי לנכונות בית המשפט לשקל חלופת מעצר, ואולם, אך ורק, חלופה המוגבהת באזוק אלקטרוני. ברם, לא ניתנה ברכת ההגנה להמליך זה.

8. תמונת המצב הכלולית - העורות לסיכון

לקראת סיכומה של החלטה זו מחייב אני לשוב ולתת ביטוי לביעות הממשית הגלומה בתמונה המצב: מן הצד האחד משיב צער ללא עבר פלילי קודם, השווה במעצר כבר כחודש וחצי, כאשר במבט צופה פנוי עתיד יש מידת של טעם בהערכת הסגנון הנכבד, שיש מקום לספק האם, ממילא, לא ייגזר על המשיב בסופו של יום עונש שאינו עולה על תקופת שהייתה במעצר. ואולם, מן הצד الآخر, בעודני מחייב להתמקדם בהיבט המעצרי, בפני בית משפט תומנות מצב קשה: משיב שאחז בידו נשק קרב, משיב שהאיומים שנשמעו מפיו, חמורים הם, משיב שככל הנראה נוטה להשתכר, מצב דברים שגם בו גלומה מסוכנות ממשית, ולבסוף, בפני משיב, שגם לדעת שירות המבחן גלומה בו מסוכנות ממשית.

9. תוך שאשוב ואציג שער אני למרכיבתו של מצב דברים זה, נדרש אני לסופו של יום, למרות הביעיות שבדבר, להורות על מעצר המשיב.

10. סוף דבר, המשיב במעצר עד תום ההליכים.

ניתנה היום, א' אדר ב תשע"ד, 03 ממרץ 2014, במעמד הצדדים.